

מצגת המפקח על הבנקים פורום שווי הוגן יולי 2020

יעדי הפיקוח על הבנקים

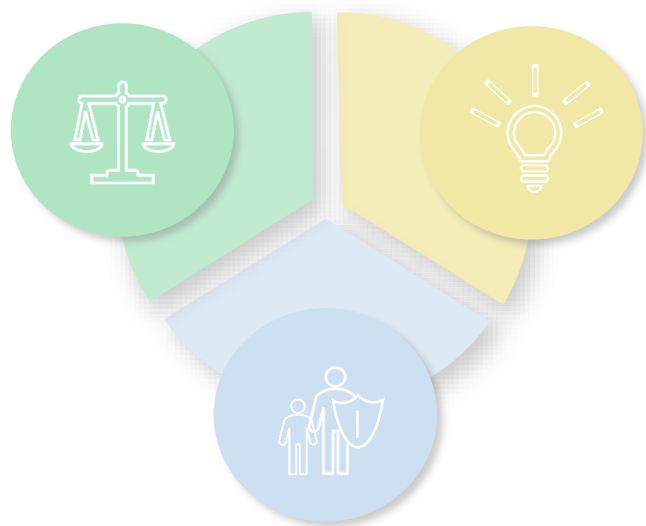
שמירה על יציבות המערכת הבנקאית

הגנה על הלקוח הבנקאי

קידום התחרות במערכת הבנקאית

על מה נדבר

- צעדי הפיקוח על הבנקים במשבר הקורונה:

- צעדים לשמירה על היציבות

- צעדים לסיוע למשק

- צעדים לשמירה על המשכיות עסקית

- התפתחויות עיקריות

- סיכונים בראיה צופה פני עתיד

בפתח הדברים

- **הפיקוח התכונן מראש למשבר:** לקחי המשבר העולמי ב-2008 הופנמו והונחלו למערכת הבנקאית-יחסי ההון והנזילות עלו, ריכוזיות תיק האשראי ירדה מאוד, ושופרה איכות ניהול הסיכונים.
- עם פריצתו פגש משבר וירוס הקורונה מערכת בנקאות ישראלית איתנה וערוכה לספיגתו של משבר גדול, ובעלת יכולת לתמוך במשק הישראלי.
- **הבנקים נרתמו והגיבו מהר מהרגע הראשון של המשבר:** במתן אשראי ודחיות תשלומים (עברו במהירות משגרה לחירום).
- **הטרנספורמציה הדיגיטלית** שעברה מערכת הבנקאות בשנים האחרונות, בליווי ובהנחיה של הפיקוח על הבנקים, אפשרה את המשך מתן השירותים הבנקאיים לציבור במשבר, גם כשרוב סניפי הבנקים נסגרו.

צעדי הפיקוח לשמירה על היציבות

- הגברת המעקב והפיקוח על התאגידים הבנקאיים לרבות קבלת דיווחים יעודיים, ניתוח המידע שהתקבל, הגברת הדיאלוג השוטף מול המנכ"לים והיו"רים;
 - ניטור הדוק של הסיכונים – סיכוני סייבר, סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, סיכוני שוק ואשראי;
 - ביצוע תרחישי קיצון על ידי הבנקים, איתגורם ובחינת תוצאותיהם, בהמשך – ביצוע מבחן קיצון אחיד למערכת הבנקאית;
 - מעקב אחר דיווחי הנזילות ווידוא שבידי הבנקים עודפי נזילות ראויים לניהול המשבר.
- הפיקוח על הבנקים זיהה מהר את השינויים בסביבה העסקית ופעל כבר מראשית המשבר בכלים שונים, תוך מעקב אחר ההתפתחויות בעולם והגברת הקשר עם גורמים מחו"ל, ובשיתוף פעולה וסינרגיה עם החטיבות בבנק ישראל ומחוצה לו.

צעדי הפיקוח לסיוע למשקי הבית והעסקים

- בתחילת המשבר התקבלה החלטה שיש לעשות שימוש בכרית ההון בכדי לתמוך במתן אשראי למשק, בהתאם:
- אפשרנו לבנקים לעשות שימוש בעודפי ההון;
- הורדנו את דרישת ההון הרגולטורית בנקודת אחוז, בכדי לאפשר הגדלת היצע האשראי;
- פרסמנו הבהרות חשבונאיות שמאפשרות ומעודדות דחיית תשלומי אשראי במסגרת ההוראות הקיימות, ללא סיווג אוטומטי של הלקוח וללא ביצוע הפרשות;
- כל הבנקים עצרו חלוקת דיבידנדים ורכישות עצמיות;
- סיוע לענף הנדל"ן והבינוי: הורחבה המגבלה הענפית מ-20% ל-24%, זאת במטרה לאפשר לענף להתגבר על עיכובים וקשיים העשויים לנבוע מהמשבר במהלך החודשים הקרובים ולתמוך בהמשך הצמיחה של המשק.

צעדים רגולטוריים לטובת משקי בית במשבר – זמינות אשראי

- **מתווה וולונטרי של המערכת הבנקאית לדחיית הלוואות - המתווה מאפשר לרוב המוחלט (כ-98%) מאוכלוסיית הלווים הצרכניים והלווים במשכנתאות לקבל דחיית תשלומים: 3 חודשים באשראי הצרכני ו-6 חודשים במשכנתאות;**
- **קבלת הלוואות לכל מטרה במשכון דירה - אפשרנו להעניק הלוואה, בשיעור מימון עד 70% משווי הנכס (לעומת 50% בשגרה). מדובר בהלוואה ארוכת טווח בריבית נמוכה יחסית;**
- **משכנתאות לעובדים בחל"ת - בנק יוכל לתת משכנתא לעובד בחל"ת, תוך התחשבות במשכורתו טרם היציאה לחל"ת (העלאת יחס החזר להכנסה ל-70%);**
- **הגדלת מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב - אפשרנו הגדלת מסגרות אשראי באופן חד צדדי, בכדי לאפשר כיבוד חיובים החורגים ממסגרת האשראי;**
- **השהיית הגבלת חשבונות בנק בשל צ'קים ללא כיסוי - בכדי לצמצם את הפגיעה בלקוחות בעקבות השינויים הכלכליים ולמנוע עליה במספר הלקוחות המוגבלים, השהינו ספירת שיקים;**
- **שיקוף הציפיות הפיקוחיות בנוגע לגביית חובות - הבנקים נדרשים למצות את הכלים שברשותם בכדי לסייע ללקוחות ולהימנע מהעברת החוב לגביה משפטית.**

בוצעו דחיות תשלומי אשראי בהיקפים משמעותיים תנאי הסף מקלים ביחס לעולם

אחוז מסך התיק בו נדחו תשלומים	סכום הדחייה (מיליוני ש"ח)	מספר הלוואות בהן נדחו תשלומים (מרץ – 19 יוני)	
14.6%	6,817	532,284	סך כל הלווים
5.8%	1,413	5,723	עסקים מסחריים וגדולים
20.7%	2,340	120,215	עסקים קטנים
24.3%	1,960	142,393	משכנתאות
8.5%	1,104	263,953	אשראי צרכני אחר

צעדים לשמירה על המשכיות עסקית ורציפות תפקודית

הבנקים פועלים בהתאם להוראת ניהול בנקאי ייעודית לנושא ההמשכיות העסקית.

לצד זאת, נקטנו ברשימה של צעדים שנועדו להמשיך ולספק את השירותים הבנקאיים באופן שוטף מחד ויאפשרו לשמור על בריאות הלקוחות ועובדי המערכת הבנקאית מאידך:

- **הבטחת מתן שירותים בנקאיים חיוניים לאורך כל המשבר** - בטלפון, בדיגיטל, במכשירי ה-ATM, ובסניפי גרעין שנפתחו למרות הסיכון הבריאותי;
 - **הקלת הקשר עם הבנק בערוצים ישירים** - אתר אינטרנט, אפליקציה, מוקד טלפוני. הפיקוח הנחה את הבנקים לפעול לצרף לקוחות ללא צורך להגיע לסניף;
 - **סיוע לאוכלוסיות מוחלשות** - מתן מענה במקבצי דיור מוגן, הנפקת כרטיסים למקבלי קצבאות וכו'.
- עובדי המערכת הבנקאית עבדו בצורה מוגברת לאורך ימי המשבר בכדי לספק שירותים לציבור הרחב, בין היתר תוך מתן דגש על דחיית הלוואות ואשראי לעסקים קטנים בקרנות בערבות המדינה.

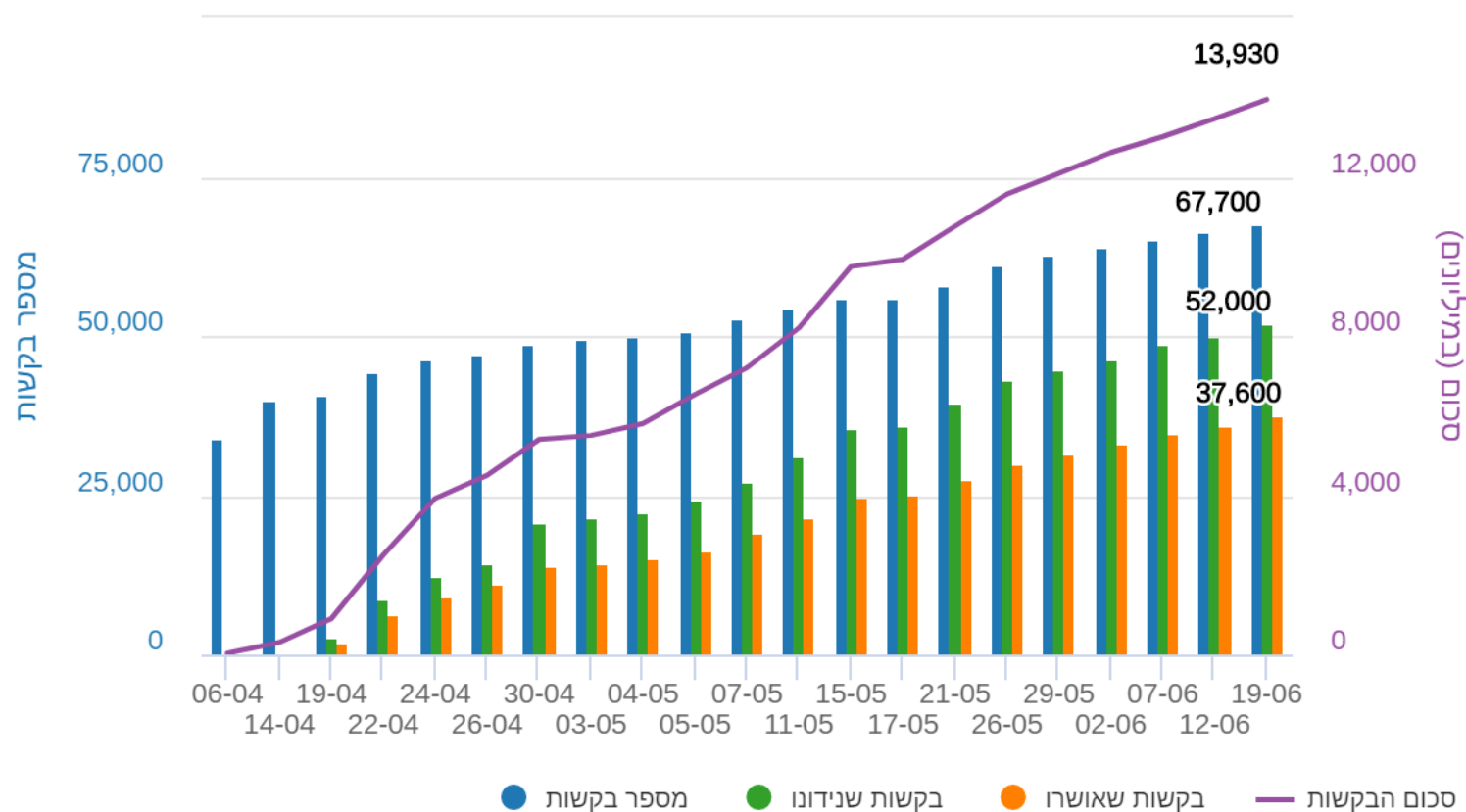
מגמות באשראי במהלך המשבר

שיעור השינוי במונחים שנתיים	שינוי בהיקף האשראי בחודשים מרץ-מאי (במיליארדי ש"ח)	
8%	20.6	סך האשראי למשק
17%	15.9	עסקים מסחריים וגדולים
4%	1.0	עסקים קטנים
10%	10.0	משכנתאות
-17%	-6.3	צרכני

ביצועי הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה

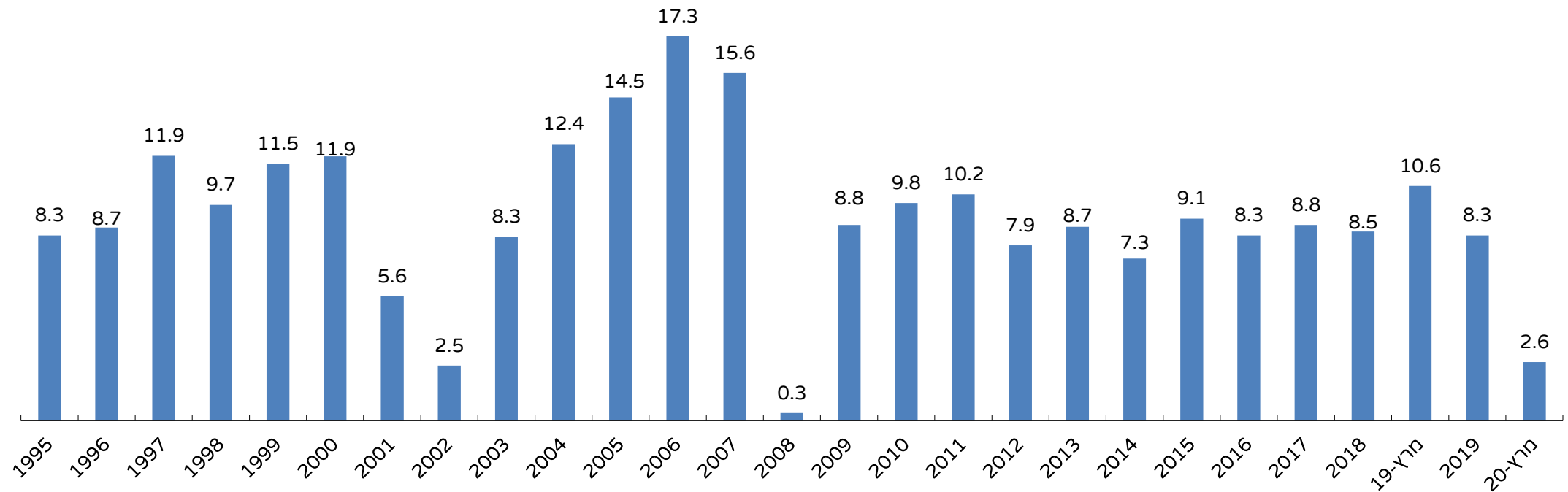
ההלוואות לעסקים קטנים ובינוניים
קרן ההלוואות בערבות מדינה

דוחות כספיים – רבעון 1 2020

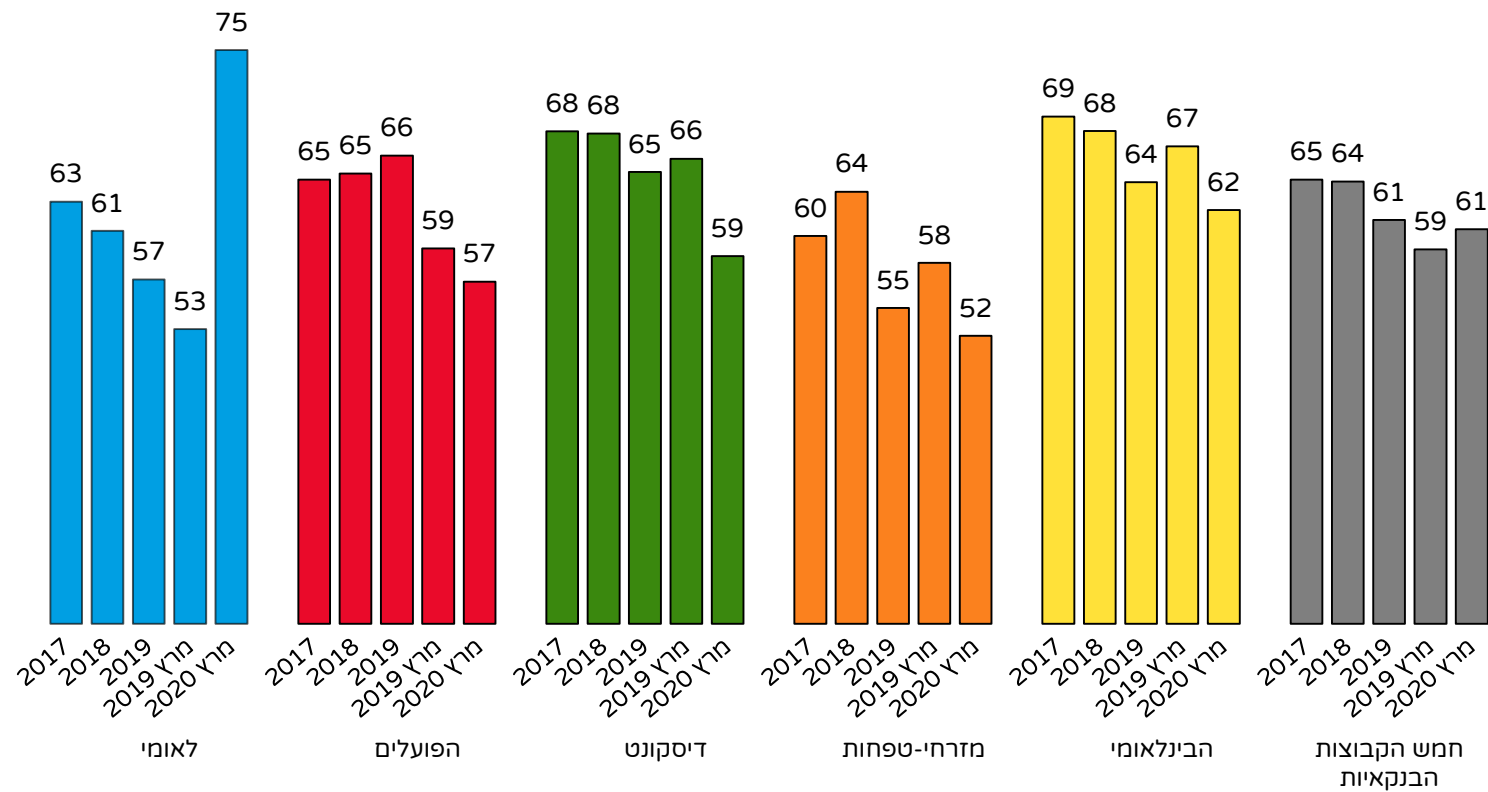
התשואה להון (ROE) לאחר מס, חמש הקבוצות הבנקאיות,
1995 עד מרץ 2020

דוחות כספיים – רבעון 1 2020

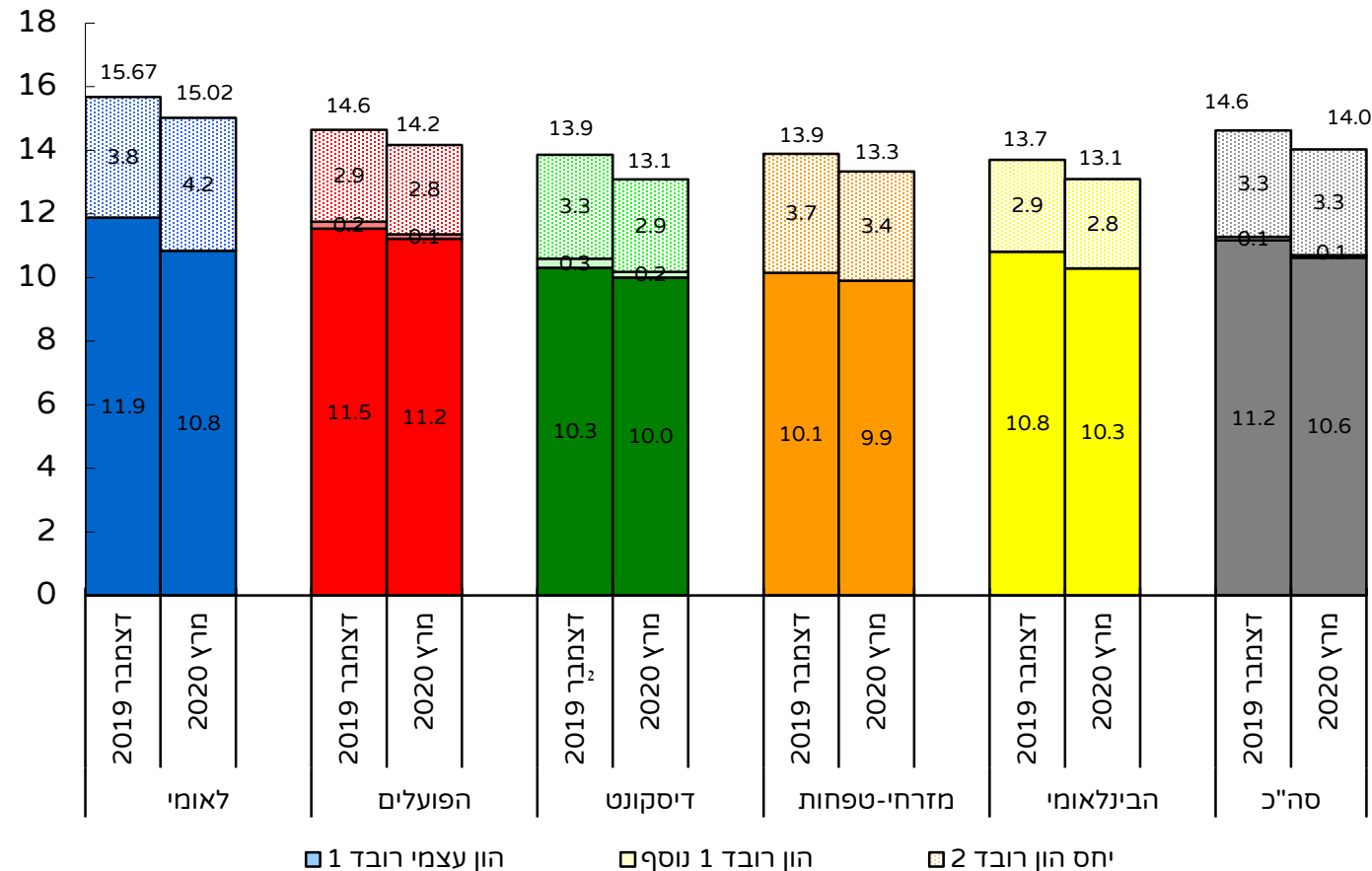
יחס היעילות, המערכת הבנקאית,
2017 עד מרץ 2020

דוחות כספיים – רבעון 1 2020

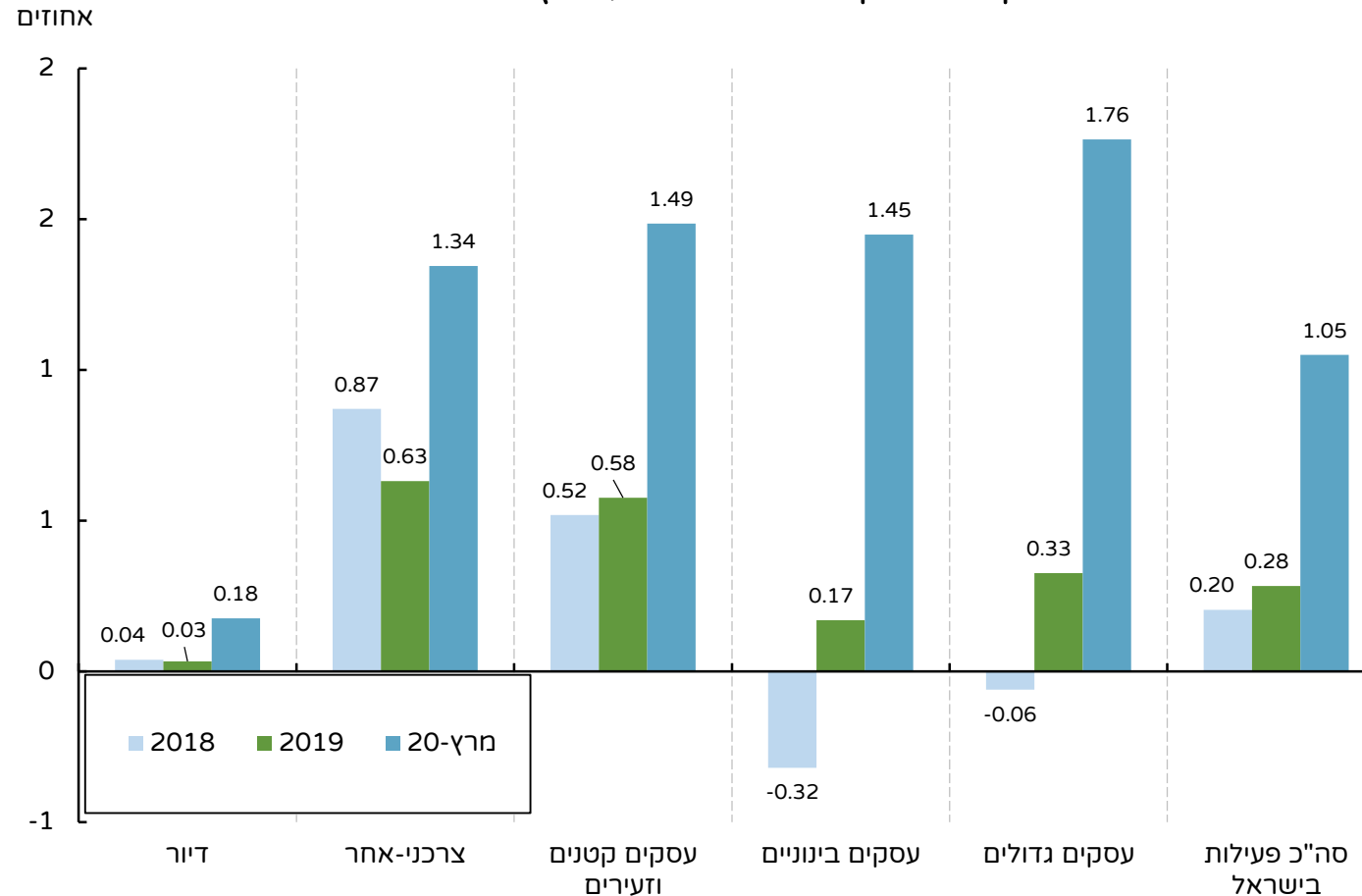
יחסי ההון מבוססי הסיכון של חמש הקבוצות הבנקאיות
דצמבר 2019 ומרץ 2020

דוחות כספיים – רבעון 1 2020

ההוצאות להפסדי אשראי של האשראי במגזרי הפעילות השונים, היתרה לסוף תקופה, חמש
הקבוצות הבנקאיות דצמבר 2018 עד מרץ 2020

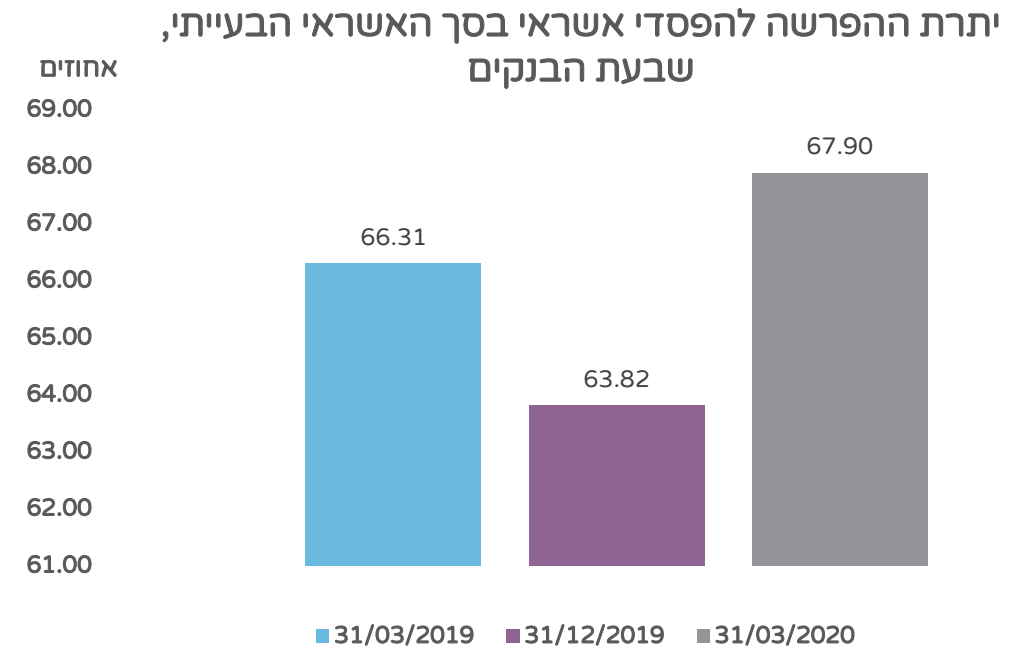
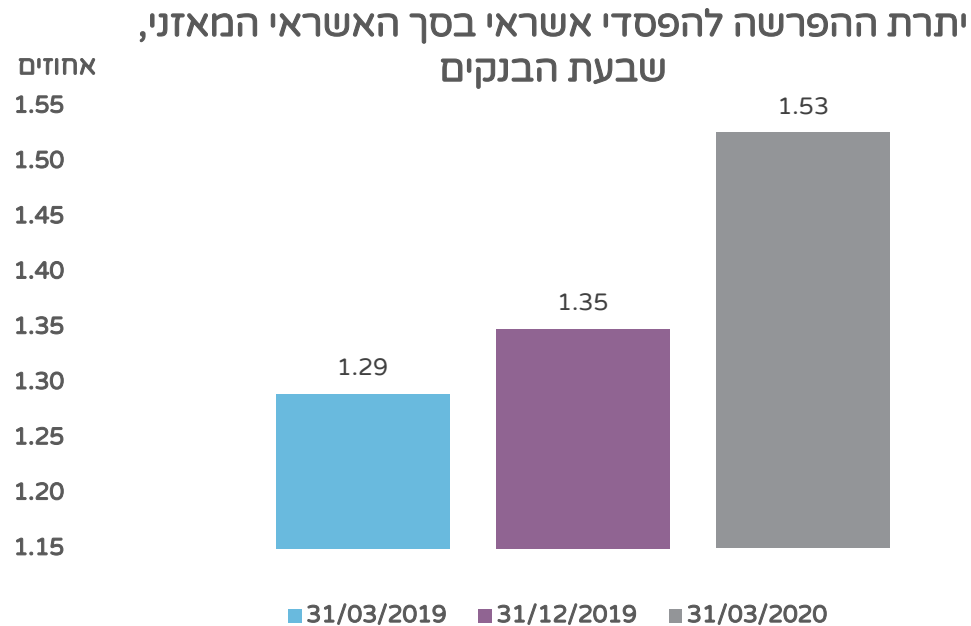
דוחות כספיים – רבעון 1 2020

סך ההוצאה להפסדי אשראי (מיליוני ₪)						
Q1 2019		Q4 2019		Q1 2020		
קבוצתי	פרטני	קבוצתי	פרטני	קבוצתי	פרטני	
107,000	-124,000	551,000	59,000	753,000	104,000	לאומי
89,000	30,000	609,000	668,000	606,000	202,000	פועלים
138,209	2,977	509,396	180,556	545,086	110,958	דיסקונט
66,000	12,000	249,000	118,000	267,000	76,000	מזרחי
24,521	12,033	111,975	26,499	127,020	30,077	הבינלאומי
3,062	5,669	6,356	33,622	39,255	5,240	אגוד
12,600	-	36,700	-	51,100	-	ירושלים
440,392	-61,321	2,073,427	1,085,678	2,388,461	528,275	סך מערכת

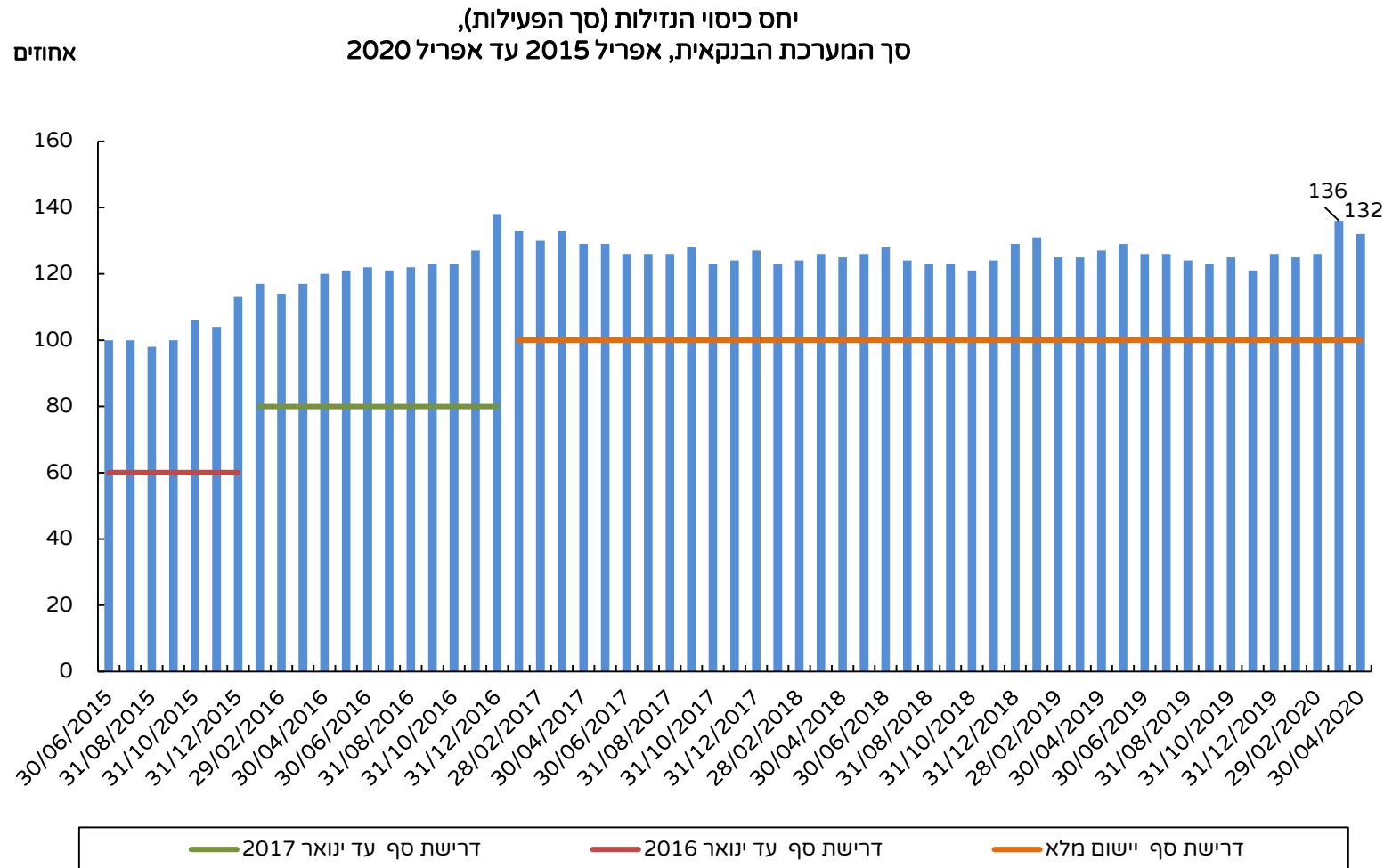
התפלגות ההפרשה להפסדי אשראי						
Q1 2019		Q4 2019		Q1 2020		
קבוצתי	פרטני	קבוצתי	פרטני	קבוצתי	פרטני	
-629%	729%	90%	10%	88%	12%	לאומי
75%	25%	48%	52%	75%	25%	פועלים
98%	2%	74%	26%	83%	17%	דיסקונט
85%	15%	68%	32%	78%	22%	מזרחי
67%	33%	81%	19%	81%	19%	הבינלאומי
35%	65%	16%	84%	88%	12%	אגוד
100%	0%	100%	0%	100%	0%	ירושלים
116%	-16%	66%	34%	82%	18%	סך מערכת

דוחות כספיים – רבעון 1 2020

מיליוני ₪	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	סך הכל אשראי לציבור	אשראי בעייתי
31/03/2019	12,591,200	976,313,700	18,988,800
31/12/2019	13,708,600	1,016,610,300	21,480,600
31/03/2020	15,857,700	1,039,238,300	23,355,200

דוחות כספיים – רבעון 1 2020

סיכונים עיקריים בראיה צופה פני עתיד

- **סיכוני אשראי**- צפויים לעלות. הבנקים צפויים להגדיל את הפרשותיהם. קצב התאוששות המגזר העסקי ושיעור הגידול באבטלה ישפיעו על היקף הפסדי האשראי;
 - **סיכוני סייבר**- העלייה בשימוש בערוצים הישירים צפויים להגדיל את סיכוני הסייבר והסיכונים התפעוליים. הבנקים הונחו להגביר את הבקורות;
 - **סיכוני מימון טרור ואה"ה**- העלייה בשימוש בערוצים הישירים, דורשת התאמה של תהליכי ניהול סיכונים. הבנקים הונחו לפעול להפחתת סיכונים אלה;
 - **סיכוני מוניטין**- חוסר הוודאות והמצב הכלכלי עלולים להביא להשלכות חברתיות;
 - **סיכוני רגולציה**- לאחרונה הוגשו הצעות חוק שעלולה להיות להן השפעה על המערכת הפיננסית.
- בימים אלה אנו מבצעים ניתוח ראשוני והפקת תובנות בראיה צופה פני עתיד.

לסיכום

- הכלכלה ממשיכה להתאפיין בחוסר ודאות ניכר, כאשר רמת הסיכון הנלווית לפעילות המערכת הבנקאית עולה.
- על הבנקים להמשיך בניטור ובליווי של לקוחותיהם על מנת להבין את התפתחות הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי הבנקאיים וזאת תוך מתן מענה מיטבי לצורכי הלקוחות.
- הפיקוח על הבנקים ימשיך לנטר ולעקב אחר יציבות המערכת ונזילותה.
- בשל אופיו הייחודי של המשבר, המעורבות הממשלתית בין בדרך של דמי אבטלה, מתן מענקים והעמדת ערבויות עולה בחשיבותה.
- קיימת חשיבות לפעילות משולבת ומתואמת בין הגופים השונים בראיה מערכתית.
- המשבר מחדד את החשיבות להמשכיות עסקית ולרציפות תפקודית.
- יש להמשיך במינוף המעבר לדיגיטל ובחינת קיבוע ההקלות הרגולטוריות שניתנו.

תודה!

